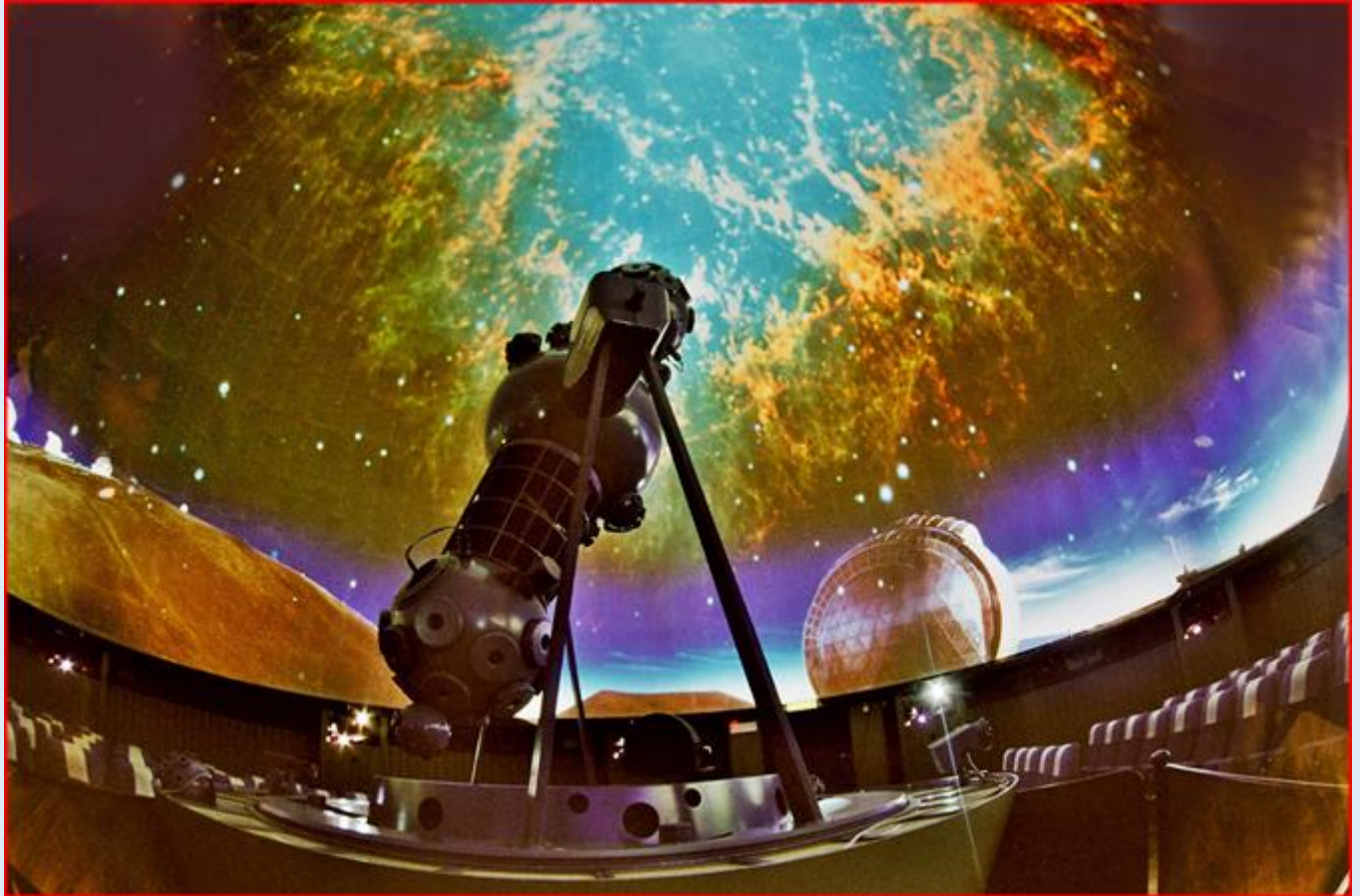




MIEJSCA PAMIĘCI

Toruń - [Centrum Popularyzacji Kosmosu:](#)
['Planetarium Toruń'](#)



TO OTO PLANETARIUM IM. WŁADYSŁAWA
DZIEWULSKIEGO W TORUNIU
WYBUDOWANE I WYPOSAŻONE DZIĘKI
HOJNOŚCI I POMOCY WŁADZ TORUNIA
Z PIENIEDZY PUBLICZNYCH, FUNDACJI
WSPÓŁPRACY POLSKO-NIEMIECKIEJ
ORAZ FUNDACJI ODNOWY ZABYTKÓW
TORUNIA IM. JERZEGO REMERA
MIASTO TORUŃ, W 450 ROCZNICĘ
PIERWSZEGO WYDANIA DZIEŁA MIKOŁAJA
KOPERNIKA "DE REVOLUTIONIBUS
FUNDACJI PRZYJACIÓŁ PLANETARIUM
I MUZEUM MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU W OPIEKĘ PRZEKAZUJĄC
DLA NAUKI I WYCHOWANIA
PRZYSZŁYCH POKOLEN.

PLANETARIUM

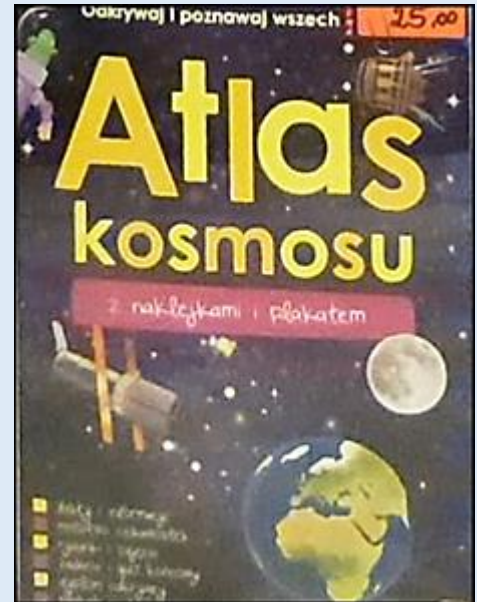
* * * * *

Budynek Planetarium to fragment zespołu dawnej gazowni, wybudowanej w miejscu ogrodów klasztoru franciszkanów. Franciszkanie przybyli do Torunia w 1239 r. i prawdopodobnie od razu przystąpili do budowy zespołu klasztornego, gdzie w 1243 r. odbył się synod z udziałem legata papieskiego Wilhelma z Modeny. Murowany Kościół Mariacki powstał w miejscu poprzedniego drewnianego w latach 1350 – 1370. Klasztor przylegający do kościoła od północy posiadał plan kwadratu z wewnętrznym dziedzińcem. Zachowanymi do dziś pozostałościami klasztoru są południowe krużganki włączone w północną nawę kościoła i część skrzydła zachodniego. Podczas Reformacji w 1557 r. klasztor i kościół przejęła rada miasta. Kościół stał się główną świątynią protestancką Torunia, a w zabudowaniach klasztornych działała szkoła ewangelicka, a później gimnazjum. W 1724 r. klasztor wraz z kościołem wrócił do katolików, a zabudowania po szkole przejęli bernardyni. W 1821 r., decyzją władz zaborczych, klasztor uległ kasacji, budynek klasztoru rozebrano, a świątynię od 1832 r. przejęła diecezja.

Na miejscu dawnych ogrodów zakonu franciszkanów pobudowano zespół gazowni miejskiej. Składał się z trzech zbiorników - dwóch ośmiokątnych (rozebranych w 1926 r.) oraz okrągłego - największego, który dziś jest siedzibą Planetarium. Ten ostatni zaprojektowany został w 1889 r., a swą funkcję przestał pełnić tuż po I wojnie światowej. W latach 70-tych XX wieku zdemontowano w nim wewnętrzny metalowy zbiornik i pokryli dach. W 1991 r. rozpoczęto prace projektowe i budowlane, które doprowadziły do zaadaptowania budynku na potrzeby Planetarium, które otwarto w 1994 r.

Zespół miejskiej gazowni został wpisany do rejestru zabytków. Składa się na niego okrągły zbiornik pogazowy (budynek Planetarium), dom pracowników obsługi gazowni, mur ogrodzeniowy oraz fragmenty (ćwiartki) dolnych partii dwóch wyburzonych zbiorników (widoczne na podwórzu). Stanowi utrwalony ponad 100-letni tradycją element urbanistyczno - architektoniczny miasta, tworzący jego niepowtarzalny klimat.

Utworzenie i prowadzenie Planetarium od początku powierzono jednej organizacji o nazwie Fundacja Przyjaciół Planetarium i Muzeum Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pierwszy seans astronomiczny „A jednak się kręci...” odbył się 17 lutego 1994 r. Ciągły rozwój technik projekcji seansów astronomicznych, rosnąca frekwencja, realizowanie przedsięwzięć w przestrzeni miasta, a przede wszystkim otwarcie dwóch wystaw interaktywnych - Orbitarium i Geodium spowodowało rozszerzenie formuły działania z pojedynczego Planetarium do CENTRUM POPULARYZACJI KOSMOSU "PLANETARIUM - TORUŃ".





zdjęcia: *Jan Nitecki*

zdjęcia w czerwonym obramowaniu zapożyczono z:
<https://www.juniorowo.pl/planetarium-torun-kosmiczna-podroz/>

[POWRÓT DO STRONY GŁÓWNEJ IKONOGRAFII](#)